

solution of some problems of museum practice in Yugoslavia and abroad by organizing an international museological meeting that will be held in Istria. The geopolitical and geographical position of Yugoslavia provides ideal conditions for such a gathering. In realizing this meeting — initiated by ICOM and the ICOM Committee for Museology ICOFOM and originating from their program — the international need in the museological profession and the need of Yugoslav experts for professional contacts on the international level would be fulfilled.

At the moment, the content of this project is still under discussion, but five different possible subjects are proposed: museum workshop (professional meeting, seminars and similar activities on the national level); international museological workshop; international inter-university centre for the study of museology as a unique possibility for meetings and discussions of university museological departments from all over the world); international centre for eco-museums although this need could possibly be fulfilled in a better way by a larger eco-museum in France).

The development of this initiative would make possible broad-ranging publications of interest.

13. generalna konferencija ICOM-a — Komitet za odnose s javnošću (MPR)

Višnja Zgaga

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

U okviru Generalne konferencije ICOM-a, održane u Londonu od 25. 07. — 1. 08. 1983 godine, radio je Komitet za odnose s javnošću (MPR — Museum Public Relations) koji ima sedamdesetak članova, dvoje iz Jugoslavije.

Radni dio programa bio je zamišljen kao obrada nekih tema koje su danas najaktualnije u strategiji i razvoju muzejskog rada s publikom. To su primjena elektronike u muzeju, dizajn, politika muzeja u odnosu na hendikepirane, te pokroviteljstvo kao jedna od mogućnosti financiranja muzejskog rada.

Elektronika u muzeju, danas svakako veliki izazov i šansa muzeja, razmatrana je s dva aspekta primjene; u procesu dokumentiranja muzejskog predmeta i komunikacije s posjetiocem. Ova druga tema obuhvaća izradu specijalnih AV programa i demonstrirana je prikazivanjem filma »Through British Eyes« rađena na videodisku. Rasprava koja bi morala dotaći smisao prikazivanja filma o umjetničkim djelima (što je sinopsis prikazanog programa) pokraj mogućnosti iz-

ravnog kontakta, što je negdje osnovni problem u vezi s takvim tipom programa, nije se na žalost desila.

Mnogo je interesantniji bio prilog kolega iz Natural History Museuma iz Londona, koji su referatima i demonstracijom ukazali na mnogo inventivniju primjenu elektronike, kompjutora u muzeju. U novom odjeljenju Natural History Museuma, Human Biology kao i u nekim starijim, kompjutorska tehnologija je u službi prezentacije procesa (simulacija), odnosno provjere stečenog znanja na muzejskoj ekspoziciji (pitanja i odgovori). Dobio se vrlo iscrpan prikaz ove nove tehnologije obrazovanja tzv. CAL metode (computer assisted learning). Čini se da su prednosti primjene CAL-a u radu suvremenog muzeja s publikom velike: omogućava se sudjelovanje, aktivan pristup, složeni sadržaji i pojave prezentiraju se na vrlo jednostavan i zoran način, moguć je izbor sadržaja, dakle poštuju se individualni interesi svakog posjetioca i sl. Primjena suvremene tehnologije u ovom slučaju omogućava realizaciju novih zahtjeva muzejskog rada.

Dizajn muzeja, od znaka muzeja, grafičke opreme publikacija, realizacije plakata, signalistike, do rješenja i izvedbe opreme za izložbu — sve je češća muzeološka tema. Veliki je značaj dobrog i funkcionalnog dizajna pri uspostavljanju izravnijeg odnosa muzejske građe i suvremenog senzibiliteta svakog posjetioca. Za limitirani broj sudionika bio je organiziran posjet poznatom dizajnerskom projektnom birou Pentagram.

U referatu kustosa ulsterskog muzeja iz Belfasta, koji je bio dio programa odnosa muzeja i hendikepiranih, naglašeno je da osim vrlo precizne i razrađene organizacije posjeta muzeju i specijalnih programa, treba težiti integraciji a ne pomoći, kao najvažnijem cilju, a vodič Tate Gallery izvjestila je o svojim teškoćama i iskustvu u radu sa hendikepiranim.

Ako želimo sumirati rad komiteta, onda se može konstatirati da za vrlo dobro pogođene teme nije bilo dovoljno vremena niti za kompletniju obradu niti za diskusiju; glavnina vremena činilo je raspravljanje, katkad nepotrebno, o čisto organizacijskim problemima. Na kraju ostaje i neugodna činjenica da je jugoslavenska praksa public relations gotovo nepostojeća i da predstoji ogroman napor u savladavanju barijera.

13. generalna konferencija ICOM-a — Komitet za edukaciju i kulturnu akciju (CECA)

Ljerkica Kanižaj

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Trinaesta generalna konferencija ICOM-a održana je u Londonu, od 25. srpnja do 1. kolovoza 1983. godine u znaku radne teme »Muzeji za svijet u razvoju«. Nakon plenarne sjednice, održane prvog dana, rad Konferencije nastavljen je, kao što je uobičajeno, u okviru međunarodnih komiteta koji se bave specifičnom problematikom muzeja.

Opći je dojam da se sudionici u radu Konferencije uglavnom nisu bavili problemima muzeja zemalja u razvoju. Jedan od mogućih razloga može biti i činjenica da je većina sudionika bila iz razvijenih kulturnih sredina pa, polazeći od iskustva iz vlastite stvarnosti, probleme razvijenih vide drukčije ili ih zanemaruju nudeći im kao rješenje svoj kulturni predložak. Tek se manji broj referenata bavio predloženom temom Konferencije, negirajući, posredno, svojim izlaganjem, rješenja koja nude razvijeni, isticanjem nužnosti da muzej mora biti primjeren sredini u kojoj je nastao.

Druženje ljudi na međunarodnim skupovima, međutim, dobra je prilika za sagledavanje vlastitog mjesta i značaja na svjetskoj hijerarhijskoj ljestvici. Prisustvovala sam radu komiteta za edukaciju i kulturnu akciju (CECA). I tu se ponovo, kao složen problem, pojavila podvojenost između nerazvijenih sredina, u kojima su muzeji zauzeli skromno mjesto pri vrednovanju društvenih vrijednosti i razvijenih, koje su odavno prošle fazu preispitivanja (čak podvrgavanja sumnji) potrebe i značaja muzejskih ustanova.

I tako, u trenutku kad se sredine slične našoj naprežu da prepoznaju muzeje kao bitan dio odgojno-obrazovnog i informacijskog sistema, naši sretniji kolege već imaju taj privilegij da se bave isključivo svojom užom specijalnošću — edukacijom u muzeju. U pripremama za rad CECA-e, koji su korektno obavili domaćini, The Group for Education in Museums, Great Britain, prevagnulo je očito mišljenje da se ne može uvijek počinjati iz početka. Stoga su se sadržaji izlaganja i diskusija sudionika ovog skupa odnosili, uglavnom, na pitanje poboljšanja kvalitete i kvantitete već uspostavljenog i dobro uhodanog tima za edukaciju u muzeju. Koliko to mo-

že poslužiti kao predložak za naše pokušaje ostaje za razmišljanje.

Rad komiteta odvijao se u okviru radne teme »Muzejski postav kao nastavno sredstvo u edukaciji«, i to u tri dijela:

- a) predavanja u odjelima za edukaciju u londonskim muzejima;
- b) unaprijed prijavljena izlaganja članova CECA, pod nazivom »Market of Ideas Session« (Sajam ideja), u Barbican centru;
- c) diskusije u okviru radnih grupa, u Barbican centru, u koje su se članovi mogli uključiti prema profesionalnom interesu, užoj specijalnosti kojom se bave u odjelima za edukaciju u muzejima: komunikacija, ispitivanja (dojmova i učinka postava na posjetioce), individualni posjetioci, škole, specijalne grupe, obrazovanje (muzejskih pedagoga).

Pripremljeni programi često su kolidirali, tako da je trebalo napraviti izbor.

Posebno instruktivan bio je posjet British Museumu (National History). Tamo je predavanje održao dr Roger Miles, rukovodilac Odjela za odnose s javnošću, autor nedavno izašle knjige »The Design of Education Exhibits«. Tema njegovog predavanja bila je »New Educational Thinkings at the British Museum«. Govorio je o poboljšanju obrazovne djelatnosti u muzeju čiji odjel za edukaciju i bez toga fascinira i množinom sadržaja koje priprema i izvodi kao i kvalitetom.

Odjel je osnovan 1972. godine kao dodatan sadržaj redovnoj djelatnosti muzeja (znanstvenom odjelu i stalnoj postavi). Stručni tim tog odjela planira i izvodi program prezentacije moderne biologije serijom specijalnih edukativnih izložbi na temu ekologije, evolucije, porijekla vrsta, razvoja čovjeka itd. Postupno se starije postave zamjenjuju novim aktualnim izložbama, koncipiranim u prvom redu da učine **učenje** jednostavnijim i **zabavnijim**.

Pored stručne ekipe koja postavlja izložbe, sam postav opslužuje još jedan tim stručnjaka okupljenih na nekoliko punktova u muzeju: U informativnom centru, u centru za nastavnike (gdje se mogu dobiti upute za rad nastavnika s učenicima, tiskani materijal prilagođen uzrastima od 6—18 godina, tražiti posebna vodstva za učenike), u grupi za javna vodstva (odjel u kojem i individualni posjetioci mogu dobiti obilje različitog tiskanog materijala, informativnih listića, radnih listića, zabavnih kvizova, sve prilagođeno različitim uzrastima), u odjelu za crtanje i modeliranje, u grupi za aktivnosti tijekom praznika. Odjel za odnose s jav-

nošću organizira povremeno i posebna stručna i popularna predavanja, prikazivanje filmova i druge aktivnosti. Poseban je odjel, naravno, muzejska prodavaonica u kojoj se mogu kupiti knjige s područja prirodoslovnih znanosti, katalogi muzeja, razglednice, replike izložaka i sl.

Sličnu organizacionu shemu upoznali smo i u ostalim, velikim, londonskim muzejima: National Gallery, British Museum, Muzej grada Londona, Victoria and Albert Museum.

Nakon predavanja u Victoria and Albert Museumu, obišli smo novi dio muzeja, The Boilerhouse Project. To je novi izložbeni prostor muzeja izgrađen na mjestu starog postrojenja za centralno grijanje. Odatle mu ime. Zamisljen je kao mjesto održavanja serije primjernih i poticajnih izložbi o povijesti, teoriji, procesu i primjeni dizajna, s namjerom da se podigne nivo razmišljanja o dizajnu, te kao stimulans studentima, dizajnerima i proizvođačima i manufakturnoj proizvodnji. Cjelokupne investicije za ovaj projekt pokrivene su sredstvima iz privatnog kapitala, The Conran Foundation, navodezujući se tako na tradiciju iz druge pol. 19. stoljeća, kad je Sir Henry Cole vlastitim sredstvima osnovao seriju institucija koje su kasnije postale Victoria and Albert Museum. Utemeljitelj The Conran Foundation je Terence Conran i sam školovani dizajner, vlasnik vrlo uspješnog lanca trgovina namještaja i kućnih potreština. Prva izložba u tom prostoru »Umjetnost i industrija«. »Stoljeće dizajna produkata iz svakodnevne upotrebe«, održana je u siječnju 1982. godine. Za vrijeme našeg posjeta muzeju održavala se izložba »Slike na prodaju«, povodom 21. godišnjice osnivanja »Design and Art Direction«, London. Izložba je dala sažeti pregled britanskog dizajna u oglašavanju, reklamama, ambalaži, tisku i TV-reklamama, u vremenu kad je V. Britanija imala vodeću ulogu u dizajnu na tom području.

Izlaganja u okviru »Market of Ideas Session« bila su redom informativnog karaktera. Članovi komiteta govorili su o vlastitim iskustvima, opažanjima i uglavnom uspješnim edukativnim programima u svojim muzejima. Poneka su se izdvojila tematikom.

Carolyn Keen, rukovodilac Komiteta za ispitivanje umjetnosti hendikepiranih osoba, govorila je o izložbama za slijepe te o (ne)mogućnostima kretanja nepokretnih osoba u izložbenom prostoru. Postoji već čitav niz muzeja u svijetu koji su, sistemom dodatnih rampi, omogućili kretanje i invalidima u muzejskom prostoru. Neue Pinakothek,

München npr. ima potpuno odvojeni komunikacijski sistem za invalide.

Ann Partington-Omar, kustos u Epping Forest District Museum, Waltham Abbey, dala je prikaz proslave Međunarodnog dana muzeja u Waltham Abbey. Za tu je priliku, do mjere mogućeg, rekonstruiran sajam iz vremena dinastije Tudor. U priredbi su sudjelovali i kostimirani stanovnici tog malog mjesta.

Paul Rees, kustos za edukaciju, Liverpool, govorio je o mobilu za nastavnike, didaktičkoj, muzejskoj, izložbi postavljenoj u pogodnom vozilu, koje, zajedno sa muzejskim nastavnicima, putuje od mjesta do mjesta.

Tom Sharpe, National Museum of Wales, odjel za geologiju, iznio je niz prednosti edukacije muzejskih posjetilaca na geološkim lokalitetima izvan muzeja.

Helen Luckett, kustos za edukaciju, Southampton Art Gallery, iznijela je svoja zapažanja o intenzitetu doživljaja i dosegu poimanja izložbi suvremene umjetnosti, viđene očima djece. Rad u okviru radnih grupa odvijao se u obliku razgovora. Jedna od dobrih strana takvog načina rada bila je međusobno, bolje, upoznavanje sudionika konferencije i prilika za razmjenu tiskanog materijala, onih koji su ga imali. O samom radu u muzejima nismo saznali ništa novo, budući da je to, u okvirima predavanja i referata, bilo prezentirano sadržajnije i ilustrativnije.

13. generalna konferencija ICOM-a — Komitet za dokumentaciju (CIDOC)

Branka Šulc

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Ako su se muzeji u ranim sedamdesetim godinama teško i sporo uključivali u okvire elektronske komunikacijske revolucije, osamdesete su godine ipak označile vidnu prekretnicu i novu orijentaciju ka korištenju hardverske tehnike i tehnologije.

Potvrdio je to i sastanak ICOM-ovog Komiteta za dokumentaciju održan u okviru 13. generalne konferencije u Londonu, srpnja 1983. godine, na kojem je sudjelovalo 53 stručnjaka iz 25 zemalja Evrope, Amerike, Azije i Afrike. Slijedeći utvrđeni ritam rada Komiteta, plenarne sjednice su bila mje-